

МОТИВИ

към проект на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 19.11.2003 г. за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове, за изчисляване на стойността на нетните активи, на един дял и на доходността от инвестиционните имоти и за воденето на индивидуалните партии, на сметките за паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП) и на аналитичните сметки във фонд за разсрочени плащания

Причини, налагащи приемането:

Със Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ, бр. 27 от 2026 г.) са извършени съществени промени, свързани с дейността по допълнително социално осигуряване, в т.ч.:

✓ въвеждане на подфондове с различен инвестиционен профил в рамките на универсален пенсионен фонд и на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване;

✓ развиване на инвестиционния режим чрез разширяване на списъка на допустимите финансови инструменти, в които могат да бъдат инвестирани средствата на фондовете:

- инструменти на паричния пазар, издадени или гарантирани от държава членка, Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка или от трети държави, определени с наредба на Комисията за финансов надзор (Комисията),

- корпоративни облигации за финансиране на инфраструктурни проекти, издадени от търговски дружества или други предприятия със седалище в държава членка или трета държава или издадени или гарантирани от финансови институции, определени с наредба на Комисията,

- акции или дялове, търгувани на регулиран пазар в държава членка или на официален или друг организиран пазар в трета държава, издадени от търговски дружества или други предприятия, чийто предмет на дейност включва изграждане и/или експлоатиране на инфраструктурни проекти, или от предприятия за колективно инвестиране със седалище в държава членка или трета държава, определена с наредба на Комисията, които инвестират поне 80 на сто от средствата си във финансови инструменти за финансиране на инфраструктурни проекти,

- акции и облигации, предмет на първично публично предлагане, търгувани на пазари за растеж в държави членки или на организирани пазари в трети държави, предназначени за емитенти с малка или средна пазарна капитализация, определени с наредба на Комисията,

- акции и/или дялове на борсово търгувани фондове, различни от колективни инвестиционни схеми, изискванията към които се определят с наредба на Комисията,

- акции и/или дялове на алтернативни инвестиционни фондове, управлявани от лице, регистрирано съгласно Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове и за изменение на директиви 2003/41/ЕО и 2009/65/ЕО и на регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 1095/2010, които трябва да предоставят информация за дейността си, определена с наредба на Комисията;

✓ развиване на уредбата, свързана с оценка на активите и пасивите в подфондовете в универсалните пенсионни фондове и в подфондовете в доброволните пенсионни фондове;

✓ определяне на реда и начина за изчисляване на стойност на един дял в подфондовете в универсалните пенсионни фондове и в подфондовете в доброволните пенсионни фондове;

✓ промени в уредбата, касаеща индивидуалните партии на осигурените лица във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, във връзка със създаването на подфондове в универсалните пенсионни фондове и доброволните пенсионни фондове;

✓ промени в уредбата, касаеща аналитичните сметки на лицата, получаващи разсрочени плащания, свързани със създаването на общи фондове за срочни плащания, от които ще се изплащат срочните професионални пенсии за ранно пенсиониране и разсрочените плащания при придобито право на пенсия от УПФ и ДПФ;

✓ отмяна на съпоставката на доходността от инвестиционните имоти, притежавани от фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, с постигнатата доходност при управлението на фондовете за задължително пенсионно осигуряване.

Във връзка с приетите нормативни промени е необходимо цялостно адаптиране и развиване на подзаконовата нормативна уредба, регламентираща тези въпроси, като за целта се предлагат изменения и допълнения в Наредба № 9 от 19.11.2003 г. за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове, за изчисляване на стойността на нетните активи, на един дял и на доходността от инвестиционните имоти и за воденето на индивидуалните партии, на сметките за паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП) и на аналитичните сметки във фонд за разсрочени плащания.

Цели, които се поставят с приемането на наредбата:

С предложения проект на наредба се цели привеждането на подзаконовата нормативна уредба в съответствие с настъпилите законови промени в следните направления:

✓ Развиване и усъвършенстване на подзаконовата нормативна уредба във връзка с методите за оценка на активите и пасивите

Измененията в Кодекса за социално осигуряване (КСО), свързани с промените в инвестиционния режим на подфондове в рамките на универсален пенсионен фонд и на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и въвеждането на нови финансови инструменти, в които могат да се инвестират активите на фондовете и подфондовете, налагат промени в методите за оценка на активите и пасивите на фондовете и подфондовете. С проекта на наредба се допълват и усъвършенстват методите за оценка на предвидените в чл. 176 от КСО нови финансови инструменти, като се обезпечава адекватно определяне на тяхната справедлива стойност. Предлагат се разпоредби относно реда и начина за оценка на дългови и дялови ценни книжа, търгувани на пазари за растеж в държава членка или организирани пазари в трети държави, предназначени за емитенти с малка или средна пазарна капитализация, инструменти на паричния пазар и акции и/или дялове на алтернативни инвестиционни фондове, борсово търгувани фондове и финансови

инструменти, свързани с финансиране на инфраструктурни проекти, вземанията, произтичащи от предоставени в заем безналични финансови инструменти.

Проектът на наредба предвижда съществени изменения и допълнения в режима за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, като основната цел е постигане на по-точна, надеждна и предпазлива оценка на финансовите инструменти, както и адаптиране на действащата уредба към въвеждането на многофондовата система. С проекта на наредба се разширява допълнително обхватът на допустимите източници на пазарни оценки за дългови ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 1, букви „в“ и „г“ от КСО и инструменти на паричния пазар по чл. 176, ал. 1, т. 2 от КСО, като се предвижда, че при оценката на такъв тип финансови инструменти, които не са приети за търговия на регулиран пазар, а се търгуват единствено на многостранна система за търговия и/или на организирана система за търговия, е допустимо да се ползва информация от такова място за търговия на тези видове инструменти. Предлагат се разпоредби, чрез които се гарантира, че последващата оценка на дългови ценни книжа ще е в съответствие с принципа на предпазливостта. С проекта на наредба се доразвиват разпоредбите, касаещи последващата оценка на дялови финансови инструменти, за които е необходимо постигането на заложен критерий за честота и обем. С проекта на наредба се предлага промяна в реда за оценка на дялови финансови инструменти по методи, с оглед определянето на най-точна справедлива стойност при спазване на принципа на предпазливост и се доразвиват разпоредбите, с които се гарантира използването на цени от последен работен ден, като това допринася за по-голяма актуалност, сравнимост и обективност на извършваните оценки.

Предложен е механизъм, с който се урежда разпределението на възникналите приходи от лихви по разплащателните сметки на универсалните пенсионни фондове и доброволните пенсионни фондове с подфондове, в резултат на престоя на средствата преди разпределението им по банковите сметки на съответните подфондове с цел защита интересите на осигурените лица във всички подфондове в рамките на фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

✓ С проекта на наредба се разширяват изискванията по отношение на съдържанието на Правилата за оценка на активите и пасивите, приемани от пенсионноосигурителните дружества, с оглед въвеждането на многофондова система. Предвидено е задължително да включват принципите, реда, критериите и базите при извършване на разпределение на активи и пасиви, приходи и разходи между подфондовете, във връзка с актив, който се отнася до повече от един подфонд, с оглед осигуряване на обективност, последователност и проследимост. Разпределението на активите между подфондовете трябва да бъде извършено от пенсионноосигурителните дружества при отчитане на инвестиционния профил на подфондовете, структурата на активите и приложимите инвестиционни ограничения за съответния подфонд.

✓ Определяне на стойността на нетните активи в подфондовете в универсалните и доброволните пенсионни фондове

С проекта на наредба се уреждат редът и начинът за определяне на стойността на нетните активи и оценката на активите и пасивите в подфондовете в универсалните и доброволните пенсионни фондове.

Предлаганата уредба съответства на принципа за защита на интересите на осигурените лица като осигурява по-прецизно определяне на стойността на активите и

резултатите от инвестиционната дейност.

✓ Отмяна на текстовете за изчисляване на доходността от инвестиционните имоти

С проекта се предлага отмяна на Раздел Va „Изчисляване и съпоставяне на доходността от инвестиционните имоти съгласно чл. 180в от Кодекса за социално осигуряване“. Отмяната има за цел привеждане на наредбата в съответствие с промените в КСО. Предложението е обусловено от отмяната чл. 180в от КСО, в сила от 21.03.2026 г.

✓ Привеждане на правната уредба в съответствие с нормативните промени за реда и начина на водене на индивидуалните партии във връзка със създаването на подфондове в универсалните и професионалните пенсионни фондове и аналитичните сметки на лицата, получаващи плащания от фонд за срочни плащания.

С проекта се предлагат и изменения и допълнения в разпоредбите относно реда и начина на воденето на индивидуалните партии във връзка със създаването на подфондове в универсалните и професионалните пенсионни фондове и аналитичните сметки на лицата, получаващи плащания от фонд за срочни плащания.

С оглед спецификата по отношение фондовете за допълнително пенсионно осигуряване без подфондове и такива със създадени подфондове, с проекта се предлага диференциран подход спрямо постъпващи неперсонифицирани суми по сметка на фонда. Относно професионалния пенсионен фонд и фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване без учредени подфондове се предвижда запазване на досегашния ред, а именно завеждане на неперсонифицирани вноски в неперсонифицирана партида. По отношение на неперсонифицирани вноски в универсален пенсионен фонд и фонд за допълнително пенсионно осигуряване с учредени подфондове се предвижда същите да постъпват по сметка на универсалния пенсионен фонд, съответно фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, и да се прехвърлят по индивидуалната партида на лицето в съответния подфонд след тяхната персонификация. Предложеният механизъм има за цел да осигури по-голяма яснота и прецизност при администрирането на средствата в условията на многофондова система, като същевременно се предотвратява рискът от неправилно отнасяне на неперсонифицирани средства към неподходящ подфонд. По този начин се гарантира, че средствата ще бъдат окончателно разпределени едва след като бъде установено осигуреното лице и съответният подфонд, което е от съществено значение за правилното отчитане на доходността, риска и стойността на дяловете във всеки отделен подфонд.

Също така, с проекта на наредба се предлага изрична разпоредба по отношение на неперсонифицираните партии в доброволните пенсионни фондове, съгласно която, при създаване на подфондове, неперсонифицираната партида ще се води в балансирания подфонд до нейното изчерпване. Този подход е избран с цел избягване на неясноти, тъй като, съгласно чл. 214, ал. 3 от КСО, в случаите, когато пенсионноосигурително дружество вземе решение за създаване на подфондове в рамките на доброволния пенсионен фонд, единият от тях задължително е с балансиран рисков профил. Предвидена е аналогична разпоредба и по отношение на неперсонифицираните средства в универсалните пенсионни фондове към 31.12.2026 г.

По отношение на оценката на инвестиционните имоти, собственост на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, се предлага еднократно оценките на имотите да се извършат към 30.11.2026 г. и да се представят в Комисията заедно с плановете за структуриране на портфейлите на подфондовете по § 180, т.2, буква „в“ от преходните и

заклучителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ, бр. 27 от 2026 г.). По този начин се цели постигане на яснота и предвидимост по отношение на този вид активи, с оглед предстоящото реструктуриране на портфейлите на подфондовете и факта, че по принцип цените на имотите са значително по-малко волатилни, в сравнение с други активи на фондовете. Предлага се това еднократно задължение да се отнася до всички притежавани имоти, независимо дали във фонда, чиято собственост е имотът, ще се създадат подфондове. По този начин ще бъде постигнат еднакъв подход по отношение на оценката на активите на фондовете, а също така се отчита и обстоятелството, че са налице редица имоти, които се притежават в съсобственост от фондове, управлявани от едно пенсионноосигурително дружество.

Очаквани резултати от прилагането:

С приемането на промените в наредбата ще бъдат реализирани целените със Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване резултати, в т.ч.:

а) усъвършенстване и развиване на нормативната рамка за оценката на активите и пасивите на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове и подфондове, определяне на стойността на нетните активи в тях и изчисляването на стойността на един дял на ниво подфонд;

б) усъвършенстване на правилата за оценка на финансовите инструменти, включително на дългови ценни книжа, инструменти на паричния пазар и акции или дялове на алтернативни инвестиционни фондове;

в) привеждане на уредбата относно воденето на индивидуалните партии и аналитичните сметки във фонд за срочни плащания в съответствие с режима на подфондовете.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на наредба не е свързано с допълнителни разходи за пенсионноосигурителните дружества извън тези, произтичащи от настъпилите промени на законово ниво.

Проектът няма пряко отражение върху държавния бюджет и бюджета на Комисията, като спазването на нормативните изисквания ще се контролира в рамките на системата за осъществяване на надзор над дейността по допълнително пенсионно осигуряване.

Анализ на съответствието с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба е разработен в съответствие с общите принципи на правото на Европейския съюз, установени в чл. 5 от Договора за Европейския съюз, включително принципите на субсидиарност и пропорционалност. Предвидените разпоредби не въвеждат дискриминационни мерки, не създават необосновани пречки пред свободното движение на капитали или услуги и не натоварват административно субектите над необходимото за постигане на целите на акта. С това се гарантира правната сигурност и стабилност на подзаконовата уредба в контекста на членството на Република България в Европейския съюз.

Материята, предмет на регулиране с настоящия проект, попада в обхвата на националната компетентност и не е пряко уредена от правото на Европейския съюз в областта на финансовия надзор.

Проектът на наредба е в съответствие с правото на Европейския съюз и не съдържа

разпоредби, които представляват мерки за осигуряване изпълнението на акт на правото на Европейския съюз или които транспонират изисквания на такъв акт, поради което не е приложена справка за съответствието му.

На основание чл. 6 от Правилата за нормативна дейност на Комисията за финансов надзор проектът на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 19.11.2003 г. за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове, за изчисляване на стойността на нетните активи, на един дял и на доходността от инвестиционните имоти и за воденето на индивидуалните партии, на сметките за паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП) и на аналитичните сметки във фонд за разсрочени плащания, заедно с мотивите, се публикува на интернет страницата на Комисията за финансов надзор, като срокът за предложения и становища по проекта на наредба, публикуван за обществени консултации, е 30-дневен.